

GŁOS EWANGELICKI

PISMO TYGODNIOWE, POŚWIĘCONE SPRAWOM KOŚCIOŁA EWANGELICKO-AUGSBURSKIEGO W POLSCE.

Organ szerszych warstw ewangelików polskich, przy udziale ks. ks. profesorów: *Ed. Burscheho, J. Szerudy, K. Seriniego, A. Szesza, K. Michejdy, ks. Lejora Glocha* — z Warszawy, *ks. W. Galatera* ze Starej Wiczy, *ks. J. Kahanego*, z Bydgoszczy, *ks. J. Winklera* z Pilicy, oraz członka Warszawskiego Kolegium Kościelnego: *p. mer. H. Eberhardta, prof. gimnazjum im. M. Reja, O. Bartla, prof. gimn. zgierskiego, A. Wajgelta*. Pod naczelną redakcją *ks. prof. Karola Michejdy*.

Cena prenumeraty:

wraz z przesyłką pocztową:
4 zł. 50 gr. kwartalnie

Pojedynczy numer 40 groszy

Adres Redakcji i Administracji:

WARSZAWA, ul. Puławska Nr. 4.

Próce administracji prenumeratę przyjmuje:

u: *Warszawa, Szlagarnia W. NIETHE, Wyplata 10.*
w: *Łódź, Księgarnia BERNERA Piotrkowska 65.*

Wychodzi raz na tydzień
w niedziele

Ogłoszenia:

Kolumna zawiera 4-y szpalty
ogłoszeń. Za wiersz nonpara-
relowy po tekście 20 groszy
w tekście 40 groszy.

Konto czekowe w Pocztowej Kasie Oszczędności Nr. 1508.

Rok XI.

WARSZAWA, dnia 28 września 1930 r.

Nr. 39

TREŚĆ Szukajcie Królestwa Bożego. — Z gimnazjum im. M. Reja. — Międzynarodowy Bank Ewangelicki. — Tolerancja. — Pisma nadesłane. — Z Towarzystwa Polskiej Młodzieży Ewangelickiej. — Wiadomości z kościoła i ze świata. — Wiadomości Statystyczne Urzędu Parafialnego. — Porządek nabożeństw. — Ogłoszenia.

Szukajcie Królestwa Bożego

„Ale szukajcie naprzód Królestwa Bożego, i sprawiedliwości jego, a to wszystko będzie wam przydano, (S. Mateusz 6, wiersz 33)”

Wiele zjawisk i poglądów ulega zmianie. Wiemy z historii, z geografii, z fizyki, z chemii, słowem — ze wszystkich niemal dziedzin wiedzy, że to, co kiedyś było uważane za postulaty niezbitne, należy dziś do przetrzasków, do rzeczy mało lub wcale niezgadających się z poglądami wybitnych ludzi doby obecnej. Wiemy również, że rzeczy, które były uważane za zupełnie niemożliwe i niedorzeczne, dziś są zrealizowane i nie należą bynajmniej do cudów. Tak, postęp w świecie idzie w szybkim tempie naprzód, a zwłaszcza bogata w odkrycia i udoskonalenia jest dziedzina mechaniki i techniki. — A, jak się postęp posuwa w dziedzinie religii, w dziedzinie wiary w Jezusa Chrystusa? Pytanie, które narzuca niezliczoną ilość odpowiedzi. Jednakże, pomijając wszelkie inne myśli, związane z tem pytaniem, zadowolimy się tylko zastanowieniem się nad kwestją wiary naszych w dobie dzisiejszej. I tu znajdziemy obok ludzi godnych miana chrześcijanina ludzi, którzy tylko nazwą zaliczone są w poczet wyznawców wiary Chrystusowej. I do tych w szczególności odnosi się słowa Pisma Św. (S. Mateusza 6, wiersz 33): „Ale szukajcie naprzód królestwa Bożego, i sprawiedliwości jego, a to wszystko będzie wam przydano”.

Dziś, kiedy prawie każdy walczy o byt, o bogactwo, o honor i zaszczyt, słowa przytoczone z Pisma Św. są jakgdyby głosem wołającego na puszczę — są zapomniane. Ale, gdyby każdy sobie zdawał jasno sprawę z treści tych świętych słów Zbawiciela wówczas

musialby napewno zmienić nie tylko swoje myśli ale też i czyny. Niestety, wielu naszych współwyznawców pograżonych jest w ciemność, wielu w samolubstwie, wielu w grzechach różnych odcieni — i dlatego są odgradzeni od nauki Jezusowej! Są wprawdzie obok tych niezliczeni inni. Niektórzy szukają różnych środków, chcą znaleźć coś odpowiedniego, co by mogło zatrzeć odwieczne Prawdy wiary chrześcijańskiej, chcą ją zmienić, przerobić na swój „fason”, — któryby według ich mniemań — ludzkość pchnął na „lepsze tory”. Nałwini, zapominają, że są to wysiłki, podjęte już wielokrotnie w różnych czasach przez różnych ludzi, a zawsze kończące się zwycięstwem nieskazitelnej Prawdy Chrystusowej. — Prawda Chrystusowa jest niezmienna, jest wieczna. Bezsilne są natomiast wszelkie szukania dróg, wykrętów, dyktowane przez złe zakusy, — Droga do Zbawiciela jest prosta i nie wymaga głębszych dociekań, jak tylko nieusłanna i niezłomna wiara w Twórcę nieba i ziemi. A do tej wiary dojdiesz, jeśli się nie tylko codziennie pogłębisz w wyzerpane dotąd Pismo Św., ale, jeśli te zasady Prawdy Chrystusowej wcielsz w czyn. Łatwo się wymawia: „Kochaj bliźniego, jak siebie samego”; „Nie czyni drugiemu, co Tobie nie miło”, ale zechciej też, Kochany Czytelniku, te słowa zastosować w swem postępowaniu, a niebawem zarnasz uczucia wzniosłego; będziesz powszechnie lubiany i znajdziesz zwolenników nawet wśród swych przeciwników.

Łagodności i dobroci, sprawiedliwości i miłości, a przede wszystkim niezłomna wiara w Jezusa Chrystusa, Zbawiciela i Pana naszego — oto jest droga, która prowadzi do królestwa Bożego i wiecznego żywota. Amen.

A. Kohls.

Warszawa, dn. 23 września 1930 r.

Z Gimnazjum im. M. Reja

Dnia 21 b. m. o godz. 9 m. 15 rano w sali konfirmacyjnej, nowomianowany prefekt ks. Otto Krenz odprawił pierwsze swe nabożeństwo dla młodzieży szkolnej, a od poniedziałku, po przedstawieniu się NPW. Ks. Biskupowi J. Burschemu i Włodrom Szkolnym w Kuratorjum Okręgu Szkolnego Warszawskiego przystąpił do swej pracy. Ks. Krenz obejmuje wykład religii we wszystkich klasach w gim. im. M. Reja. oraz lekcje tegoż przedmiotu zbiorowe dla młodzieży szkół średnich państwowych i dla chłopców w lokalu gim. państw. im. A. Mickiewicza (Sewerynowek 4) i dla dziewcząt — w lokalu gim. państw. im. Emilji Plater (Mazowiecka 12) Ks. prefektowi O. Krenzowi w tej odpowiedzialnej pracy życzymy dobrych plonów i błogosławieństwa Bożego.

Tęże niedzieli o godzinie 3-iej popoł. odbył się także w sali konf. uroczysty akt wręczenia nagród pilnym uczniom. Sala była przepelniona rodzicami i młodzieżą. Za stołem przedyłanym prócz ks. dyr. A. Rondthaler'a i sekretarza Rady Ped. p. prof. Olearskiego zasiadł na honorowym miejscu prezes Kolegium Kościelnego p. senator J. Evert. Na początku zebrania wniesiono sztandar szkolny przy dziewczęcych orkiestry pod batutą prof. Czubińskiego. Ks. Dyr. Rondthaler na wstępie zabrał głos i w mowie swej poruszył wiele ciekawych i interesujących spraw szkolnych, a uwidaczniając fakt, że drużyna Harcerska istniejąca przy gim. im. M. Reja od roku 1912 otrzymała swój własny sztandar, przedstawił te korzyści moralne, jakie chłopcy w harcerstwie dla swych charakterów zdobywają.

Następnie przemawiał prezes Tow. Przyjaciół Drużyny Harcerskiej im. K. Pułaskiego (tak się nazywa Drużyna przy gimnazjum Reja) — p. dyr. Bielecki. Starał się on także uwypuklić wychowanie obywatelskie, które harcerstwo wyrabia w swych członkach i, jako wzór dla harcerzy, przytoczył — naszym zdaniem conajmniej zbyt — niefortunnie — ks. Skorpukę, który wcale nie zginął w bitwie, tylko na tyłach armii od zbłąkanej kuli i oklepany przez dewotki „Cud nad Wisłą”, który, gdyby nie moc duchowa narodu i nie wielki talent wodza — nie byłby wcale cudem.

Po tem ks. dyr. A. Rondthaler przekazał sztandar harcerski pierwszemu drużynowemu z roku 1912 i założycielowi tej drużyny — panu inżynierowi St. Ferchowi. Przyjmując sztandar, p. inż. Ferch podziękował, a poświęciwszy parę serdecznych, gorących słów wspomnieniom z dawnej przeszłości, oddał sztandar w ręce obecnego drużynowego — O. Opmana, który również wygłosił odpowiednie przemówienie. Dla nas, ewangelików polskich jest chłuba, że jedna z pierwszych drużyn na terenie szkolnym, w najcięższych czasach przesładowania polskości, założona została przy szkole, utrzymywanej przez Zbór, której dyrektorem był pastor, a inicjatorem tej idei był również polak ewangelik.

Po tej uroczystości sztandarowej ks. dyr. Rondthaler przystąpił do następnego porządku dziennego, wspomniawszy uprzednio zmarłych w ubiegłym roku szkolnym uczniów, których pamięć zebrani uccilił przez powstanie.

Następnie sekretarz Rady Ped. p. prof. Olearski odczytał sprawozdanie za ubiegły rok, z którego dowiedzieliśmy się, że w roku szkolnym 1929 — 1930 gim. im. Reja, utrzymywane przez Zbór ew. augsb. w Warszawie liczyło 684 uczniów, w tem: rzymskich katolików 387, t. j. 54 proc.; ewangelików augsburskich 190, t. j. 28 proc. ewangelików reformowanych — 17, prawosławnych 16, wyznania mojżeszowego 74 — t. j. 11 proc.

Przy sposobności zaznaczyć musimy, że w gimnazjach gdzie dyrektorami są księża katolicy ewangelików wcale się nie przyjmuje.

Następnie ks. dyrektor rozdał nagrody 66 uczniom za pilność w nauce i wzorowe sprawowanie. Otrzymał nagrody następujący uczniowie ewangelicy: Jan Bakka,

Teodor Hejman, Tadeusz 'Schmalenberg, Waldemar Fischer, Jan Gloeh, Mieczysław Szaciński, Julian Ahrens, Zygmunt Neuman, Władysław Michejda, Stefan Schurig, Tadeusz Rojek, Jerzy Freymark, Stanisław Hartman, Tadeusz Michejda, Stanisław Kożusznik.

Rozdane zostały również przez ks. dyrektora żetony i odznaczenia sportowe, poczem przemawiali jeszcze p. prof. Leon Rygier, maturzysta Perzyński, oraz prezes Kol. Kośc. p. senator J. Evert. Ten ostatni z naciskiem słuszenie podkreślił dbałość ewangelików o oświatę i o szerzenie tej oświaty wśród wszystkich bez względu na narodowość i wyznanie, czego dowodem może być statystyka uczniów gim. im. M. Reja.

W nowym roku szkolnym zycymy całemu zespołowi gim. im. M. Reja z jego dyrektorem, ks. A. Rondthalerem na czele w dalszym ciągu zbożnej i błogosławionej pracy.

Ks. J. Sz.

Międzynarodowy Bank Ewangelicki

Jednym z najpiękniejszych objawów powojennej życia jest szeroko zakrojona akcja filantropijna. Świeżo mamy w pamięci czynny miłosierdzia chrześcijańskiego instytucji zagranicznych, które pośpieszyły z pomocą Polsce i kościołom ewangelickim w dobie największej depresji gospodarczej. Filantropia była polem, na którym nastąpiło zbliżenie kościołów; wykonywana przez potrzebne organizacje amerykańskie i skandydawske przyczyniła się do podniesienia ośrodków zaniedbanych i zapomnianych i włączenia ich w sferę duchowych wpływów kościołów chrześcijańskich zachodniej Europy. Doświadczenia pierwszych lat powojennych każyły wpływom czynnikom skoncentrować wysiłki i opracować plan dalszej, systematycznej akcji dobroczynności chrześcijańskiej. W ten sposób powstała „Centrala europejska niesienia pomocy kościołom” w Genewie, na której czele stanął prof. Dr. A. Keller. Dzięki jego zabiegom ludźle inicjatyw bankiera szwajcarskiego p. W. powzięto śmiały myśl stworzenia „Międzynarodowej ewang. spółki kredytowej”, której zadaniem i zorganizowaniem zajmowano się na specjalnych konferencyach w Bazylei, Eisenach, Augsburgu, a ostatnio w Chexbres. W myśl statutu „zadaniem spółki jest udzielanie kredytu zagrożonym zbiorom ewangelickim stowarzyszeniom, Instytutom i zakładom dobroczynności w Europie — z wyłączeniem instytucji i osób prywatnych”. Działalność swa wykonywa w ściśle współpracy z wymienioną Centralą europejską. Akcja pomocy pomyślna jest na wielką skalę przy zastosowaniu jak największych udogodnień. Pożyczki udzielane będą na max. 6% na podstawie polecenia właściwej władzy kościelnej lub komitetu krajowego i zabezpieczone będą w sposób praktykowany w bankach. Potrzeby instytucji kościelnych i społecznych są tak wielkie, że na początek Bank musiałby dysponować kwotą 10—12 milionów franków szw., jednakowoż na konferencji w Augsburgu uchwalono rozpocząć z kwotą 3 i 1/2 miliona franków, przyczem dokonano repartycji tej kwoty na Holandję, Skandynawję, Francję, Anglię, Szwajcarię i Niemcy, gdzie Komitety krajowe zobowiązały się zbierać wyznaczoną kwotę do 1 stycznia 1931 r. W najbliższej przyszłości trzeba będzie osiągnąć min. 7 milionów. Na ten kapitał składać się będą przede wszystkim udziały, które z biegiem czasu mogą przynieść 5% dywidendy. Komitet ma nadzieję, że uda mu się zbierać pokąźną kwotę z darów. W ten sposób Bank może się stać poważną instytucją filantropijną, co będzie miało wielkie znaczenie szczególnie dla takich krajów jak Polska. Leży w interesie sfer społecznych i kościelnych, by z tak ważną instytucją, jaką jest „M. B. E.” od samych początków nawiązano kontakt. Do tego potrzebny jest komitet przedstawicieli naszych banków i kościoła, któryby zainteresował ogół i instytucje spra-

wą Banku i zachęcił je do zadeklarowania udziałów w „M.B.E.”. Wprawdzie udziały te na początku nie będą przynosiły zysku, jednakowoż dla całej akcji filantropijnej będą miały wielką wartość, będą dowodem zrozumienia potrzeb dzisiejszego protestantyzmu i podstawą do uzyskania większych kwot pożyczkowych.

Komitet organizacyjny szwajcarski zamierza w najbliższym czasie rozesłać do poszczególnych krajów potrzebne informacje i zachęcić miarodajne czynniki do deklarowania udziałów ewent. składania darów. Instytucje katolickie korzystają z poważnych pożyczek banków holenderskich, w których złożone są prawie wyłącznie kapitały ewangelickie.

O tem należy pamiętać.
W dobre ogólnej konsolidacji protestantyzmu należy dążyć do tego, by i kapitał, znajdujący się w rękach prywatnych lub w bankach ewangelickich służył celom humanitarnym i wielkiej idei jedności. Ew. Pol.

Przyp. Red. W powyższej sprawie Redakcja nasza, gdy nadejdzie właściwy moment, zastrzeżenie sobie głos i wyrazi swój pogląd na kwestję t. zw. „Ewangelickiego” banku.

Tolerancja

W świetnie redagowanym tygodniku p. t. „Kobieta Współczesna” pod powyższym tytułem artykuł, który podajemy w całości.

Nikt z nas nie chce być owym „bocianem, co świat czyści”, jesteśmy zbyt kulturalni na to, by sądzić surowo czyjeś postępek, dość cywilizowani, by grzesznością zdawkową pokrywać swój prawdziwy sąd o bliźnim. Jesteśmy tak wyrozumiali, że zawsze dostrzec umiemy „okoliczności łagodzące” czyjegoś postępowania, wystarczającą tolerancję, by znosić w towarzystwie swoim ludzi, o których charakterze mamy bardzo nieszczerliwie zdanie.

Nie pozwalamy sobie, ani nie udzielamy nikomu prawa do wtarcania się i sądzenia o czyjśm życiu osobistym, uważalibyśmy za bardzo „w złym guście” imperytynencją okazaną za to, że ktoś np. zdradza i oszukuje męża czy żonę, porzuca uwiedzioną dziewczynę i t. p. Umiemy patrzeć przez palce na niesumiennej pracę (o ile nas bezpośrednio nie dotyczy), hochstaplerstwo, nadużycie zaufania.

Co znowu? Któż z kulturalnych ludzi okazuje, że nawet wie cośkolwiek o czyichś osobistych przeżyciach i postępkach — a tem więcej, czy wolno komuś z tego powodu być choćby tylko „nieuprzejmym” w życiu towarzyskiem?

Żyjemy przecież w świecie cywilizowanym i to obowiązuje. To też jesteśmy bardzo tolerancyjni (czy nie za bardzo!) i szczerzy się tą swoją tolerancją!

A jednak! — Jest przecież dziedziina, w której ginie wszelki najsłabszy nawet odłask tolerancji.

Można tolerować raczej przestępstwo, niż — że ktoś ma inne zdanie, w coś innego wierzy, czegoś innego pragnie, do innego dąży celu, w innym kościele szuka Boga. Można tolerować w swem otoczeniu ludzi, co do których postępowania nie mamy żadnych złudzeń, byle nie ludzi innych przekonań i poglądów.

Umiemy zrozumieć, że ktoś postępuje inaczej, ale nie umiemy stanąć na innym punkcie widzenia i zrozumieć, że można myśleć inaczej niż my. Nie umiemy zrozumieć, że można w coś innego wierzyć, inne sprawy kochać, że można nawet walczyć z czemś, co jest dla nas drogie — a nie być „tötrem”, że można myśleć inaczej — a niekoniecznie klamać, dążyć do innego niż my „ideału” równie jak my szczerze i uczciwie.

Takiej tolerancji niema w życiu naszym. Gdyby istniała — o ile wyższe i piękniejsze byłoby nasze życie!

Vita.

Pisma nadesłane

„Echa Leśne” nr. 9 przynoszą szereg ciekawych wiadomości zarówno z dziedziny fachowo-leśnej, jak i kulturalnej, literackiej. Na treść składają się następujące artykuły:

W. Klimaszewski: O lotnych piaskach, Inż. Jan Kosina: Wrażenia z przejażdżki po południowo-wschodniej Małopolsce, Inż. Ludwik Henszel: W odpowiedzi autorowi artykułu: Czy są lasy na Syberji?

„Echa Łowieckie” Inż. J. Kostyrko: hodowla zwierząt futerkowych, Życie zwierzyzny we wrocławiu.

Z niwy leśnej: Poświęcenie sztandaru szkolnego w Białowieży, Bolesław Zmitrowicz: Pan Prezydent w Smorgoniach, Wycieczka do Fuszcy białowiejskiej: Dział rozmałości: Józef Jankowski: Marja Kozniowska, Marja Ring: Las (wiersz) Esbe: Z miesiąca Rzeczy ciekawe, Powieść i nowela Janusz Stępkowski: Pielgrzym pod dzwonnica (dokończenie), Aleksander Janta — Polczyński: Matecznik. Kacik Rozrywkowy.

Kolegium Kościelne na posiedzeniu w dn. 17 b. m. postanowiło następujące uchwały:

1) termin Ogólnego Zebrania Zboru i wyborów do Kolegium Kościelnego wyznaczyć na dzień 9.XI r. b.;

2) ceny na place cmentarne ustalić jak następuje: place pod murem prawym, lewym i frontowym za 1 m. kw. zł. 250. — place rodzinne powierzchni 14 m. kw. zł. 2.000, za place jednoosobowe zł. 300.

WPrezes

Ks. August Loth

Sekretarz

R. Goller.

Z Tow. Pol. Młodz. Ewang.

KALENDARZYK T. P. M. E.

Wtorek	30 września 1930 r.	Próba chóru mieszan.	g. 19.30
Środa	1 paździer.	Wieczór klubowy	g. 20.—
Piątek	3 paździer.	Próba chóru mieszan.	g. 19.30
Niedziela	5 paździer.	Herbatka muzyczna	g. 20.—

Wiadomości z kościoła i ze świata

Z WARSZAWY Na Wydział Teologii Ewangelicznej przyjętych zostało dotychczas nowych 22 studentów i 1 studentka.

NABOŻEŃSTWO AKADEMICKIE z okazji rozpoczęcia roku akademickiego odbędzie się w środę, dnia 1 października o godz. 11.30. Odprawi je ks. prof. Karol Michejda, dziekan Wydziału Teologii.

STAWISZYN Dnia 28 września b. r. stawiszyska ewangelicko-augsburska parafia będzie obchodziła 150-letni jubileusz swego istnienia.

Uroczystość tę poprzedzi w sobotę nabożeństwo wieczorowe w kościele, na którym oprócz miejscowego Ks. Pastora wygłosi okolicznościowe kazanie Ks. Tyc. z Sosnowca.

Jubileuszowe nabożeństwo w niedzielę rozpocznie się o godz. 10 minut 15; mówić będą: NPW. Ks. Biskup Dr. Bursche, Profesor teologii Ks. Serini z Warszawy i Ks. Pastor Wosch z Włocławka.

